

Õpilasteleht

Nr. 17

2. veebruaril 1938

VI aastakäik

ESIMESED...

Esimene suhkur toodi Euroopasse ristsõdade ajal. Triipoli ümbruses leidis keegi rüütel suhkruroo, mida nimetati meeroog. Veo kalliduse tõttu ei saadud seda kaua tarvitada.

Alles veidi üle saja aasta tagasi võeti suhkur üldiselt tarvitusele.

Esimene kahvel võeti tarvitusele Itaalias 15. sajandil. Veel 17. sajandil oli selle riistapuu tarvitamine põlatud. Kahvli tarvitajat nimetati pilkavalt „orakandjaks”. Alles 18. sajandil sai kahvli tarvitamine üldiseks.

Esimene viltkübar kuulus keiser Karl V-ndale aastale 1547, kui ta üle vaatas oma sõjavägesid. Kübar oli väga väike ja kaetud sametiga. Kui hakkas sadama vihma, peitis keiser kübara oma vammuse alla, et hoida teda märjaks-saamise eest.

Esimesi siidisukki kandis Elisabeth Prantsuse kuninga Heinrich II tütre pulma puhul.

Esimene silinder ilmus tänavale eelmise sajandi 20-nda aasta lõpul. Kui looja torukübaraga jalutas tänavat, tekkis rahvamurd, mis põhjustas õnnetusi inimestega. Uue kübaravormi leiutaja aga vangistati avaliku julgeoleku kaitsmaks.

Esimese söögikaardi võttis tarvitusele kokk Roze hirmuvalitsuse ajal Pariisis, et võimaldada oma külalistele kiiret valikut keelatud maiuspaladest, mida pidi söödama saladusekatte all.

Esimene omnibus tekkis Pariisis. Ta on seotud tuntud filosoofi ja matemaatika Pascal'i nimega. Õpetlaste algatusel asutati 17. sajandil omnibuste ühing. Ühing taotles häätegevaid sihte, vedades vaeseid, nõrku inimesi, lapsi, naisi ja haigeid Pariisi kaugemate linnaosade vahel võrdlemisi väikese tasu eest.

„Uhu”

Ahja

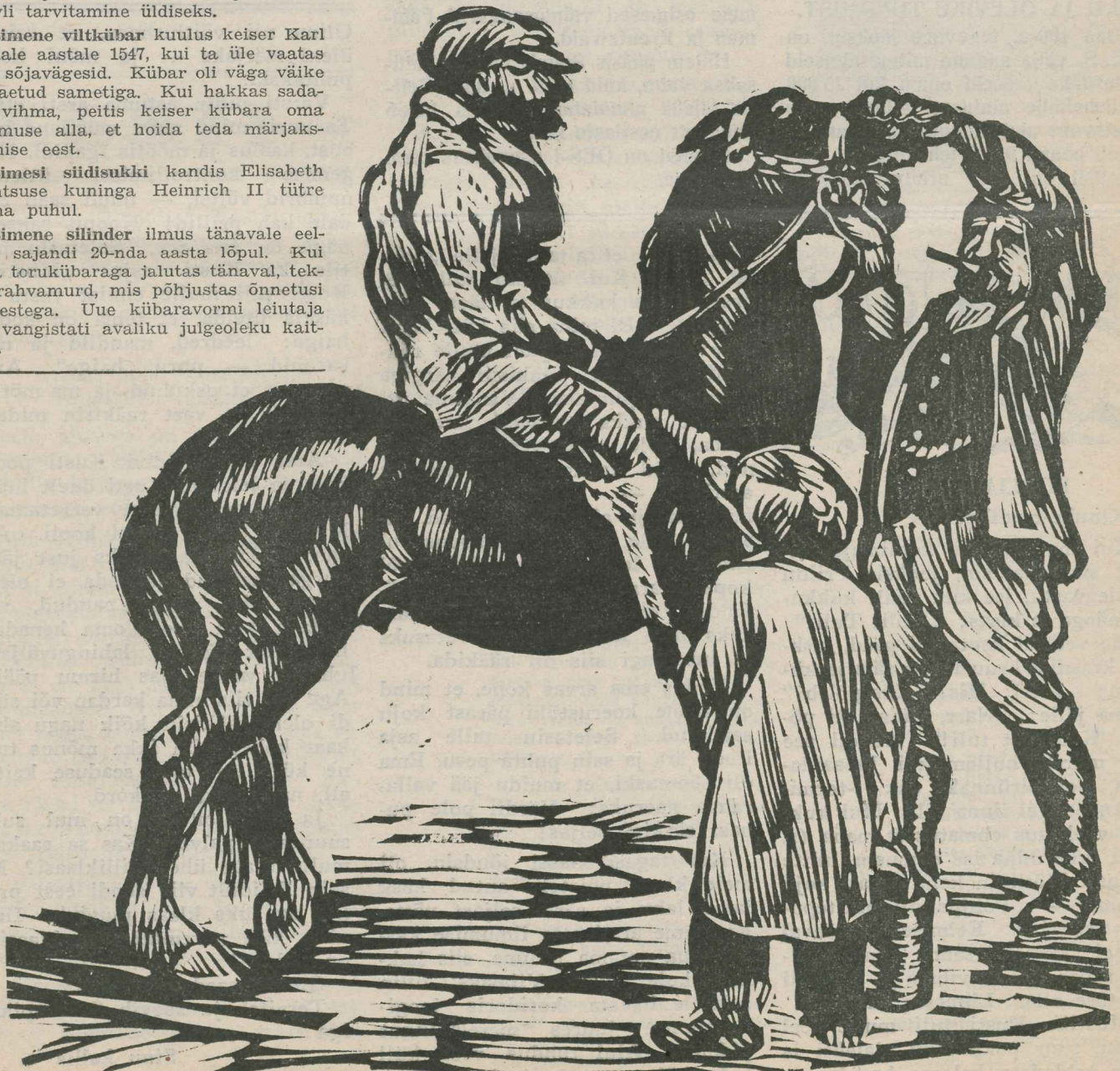
TALVE KÜLM

Ai, ai küll on külm
täna meie talve-ilm!
Ei saa toast muidu välja,
aja aga kasuk selga.

Tõmba läki-läki pähe,
sellestki on vist veel vähe.
Sallid kaela, kindad kätte,
siis võid astu külma ette.

Aga väiksed linnukesed,
tihased ja leevikesed —
neil on nälg ja kibe külm,
küll on kole talve-ilm.

Senituntud suurim trükiteos on üks buddhausu püharaamat: 130.000 lehekülge 5.000 köites. See trükiti puutahvlitega: iga lehekülje jaoks lõigati eri tahvel! Teos sai valmis 10. saj. p. Kr., Hiinas. „Pm.”

100-AASTANE KULTUURI- KESKUS ÕES

ÕPETATUD EESTI SELTSI SUURJUUBEL

30. jaan. pühitseti pidulikult meie vanima teadusliku organisatsiooni, Õpetatud Eesti Seltsi, sajandat aastapäeva. Juubelile oli saabunud Vabariigi Valitsuse esindajad ja suur hulk silmapaistvaid teadlasi välisriigest.

Õpetatud Eesti Seltsi vaimseiks isadeks ja asutajaks on esmajoonel O. W. Masing, dr. F. R. Fählman ja prof. A. Hueck, kellel 1837. a. tekkis seltsi asutamise mõte. 30. jaan. 1838. (u. k.) peeti esimene koosolek pastor Gehewe' juures. Seltsi peamiseks oli:

EDENDADA EESTI RAHVA, TEMA KEELE JA KIRJANDUSE MINEVIKU JA OLEVIKU TUNDMIST.

Oma 100-a. tegevuse jooksul on Õ. E. S. välja andnud mitmesuguseid teaduslikke teoseid enam kui 25 000 trükkilehekülje ulatuses, millest meie iseseisvuse ajal ilmund teoste arvele langeb peagu 9 000 lehekülge.

Seltsil on oma arhiiv-muuseum,

kuhu aegade kestel on kogunud hulk väärtuslikke raamatuid, muinasleide, vanu ürikuid, rahvaluulet, käsikirju, münte (vanu rahasid) jne.

ÕES-i tähtpäeva puhul lasti käiku ka

JUUBELI-POSTMARGID

Kreutzwald'i ja Fählman'i näopiltidega. Suurejoonelised pidustused peeti Tartus, kus ühtlasi avati ÕES-i ajalooline näitus „Pallase“ ruumes.

Õpetatud Eesti Seltsil on suured teened ärkusaja rahvusliku iseteadvuse äratamisel, sest seltsi „Toimetuste“ sarjas ilmus esimesena meie rahvuslik suurteos „Kalevipoeg“ (1857—1861), ja siin teotesid ju meie esimesed vaimusangarid Fählman ja Kreutzwald.

Hiljem pääsis Seltsis mõjule baltisaksa vaim, kuid 1929. a. tuleb Seltsis täielik muudatus: juhatus läheb täielikult eestlaste kätte.

Praegu on ÕES-i esimeheks prof. H. Moora.

Kaks eesti ooperisolisti Prahasse. Eesti Vabariigi aastapäeva puhul tuleb Praha Rahvusteatri etendusele „Müüdüd mõrsja“. Selleks ajaks on kutsutud Prahasse ka kaks eesti ooperisolisti Martin Taras ja Olga Tiideberg.

Asutati Eesti Teaduste Akadeemia, mille ülesandeks on üldise ja eriti Eestit käsitleva teaduse arendamine.

Indiaanlane Eestis. Indiaanlane Os-Ko-Mon esitas oma rahvuslikke laule ja tantse algupäraseis kostüümides meie teatrites.

Euroopa esivõistlustel kiirusutamises Norras tuli üldvõitjaks norralane C. Mathiesen 199,273 punktiga.

13 tunni ja 35 minutiga jõudsid Itaalia lendurid kolonel Biseo ja leitnant Mussolini Dakariast Rio-de-Janeirosse. Seega kaeti 5350 km maa keskmise kiirusega 393 km/t.

Tähesõit Monte Carlosse algas. Eestlasit startis K. Siitan. Üldse startis Tallinnast 4 autot.

Olime nii võitlushoos, et saime üleni märjaks — ja mõni koht puhtakski.

Varsti pidin astuma arsti ette. Ta uuris mind nagu mustlane hobust, kaalus ja mõõtis igapidi. Nägemise kontrollimisel ütlesin numbrid võltsi, — nüüd saan endale kah prillid! Hoopis saksem nagu on siis ees. Seletasin arstile ka Kusti asja: „Mustika Kusti tuli mulle ennist vastu ja käskis ütelda, et tema on kodus haige: leedred, mandlid ja makaronid — puru „haige“. Arst aga vist ei uskunud, ja ma mõtlesin kah, et vast rääkisin midagi kõverdi.

Arst oligi läinud Kusti poole koju ja leidnud Kusti õuelt luuavarrega vankriratast veeretamast. Muidugi tõi ta Kusti kooli. Arvan, et kui ma poleks just jälle nurgas seisnud ja teda ei oleks mitte teise nurka pandud, siis oleksin küll poole oma kenadest harjastest jätnud lahinguväljale. Juba ta vaade ajas hirmu pääle! Aga või siis mina kardan või süüdi olen, rääkisin kõik nagu ahu-kaat kohe! On ikka mõnus tunne küll, kui oled seaduse kaitse all, nagu mina tookord.

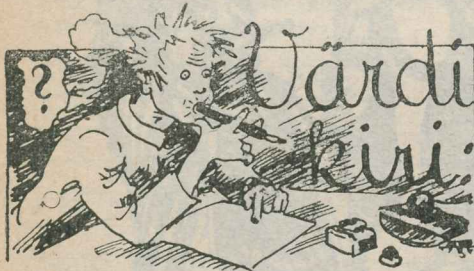
Ja nüüd, onuke, on mul sulle suur-suur palve! Kas sa saaksid mulle saata ühe prilliklaasi? Ma sain Priidult viie sendi eest prillid, aga üks klaas puudub. Ilma näeb küll paremini, aga klaasiga on uhkem!

Onuke, saadad ju, eks?

Tervitab ja soovib Sulle pikka iga

Sinu kallis

Värdi.

KOOLIARST TULI

Onuke-taadike!

Kui ma ükspäev koolimaja uksest sisse astusin, jooksis Priidu mulle vastu, ise kuu päält kukkunu näoga ja kisas: „Tuli! Tuli!“

Ma veel ei kaotanud pääd, lasksin kraanist kruusi vett täis ja küsisin: „Kus? Mis? Kus põleb?“ Tema jälle: „Narr, midagi ei põle! Kooliarst tuli!“ No oli see aga mürsk, hulleml kui Japaania-maa pommirünnak ehk -tormijooks Sangai linna all! Mul kukkus veekruus ehmatusest maha (s. t. et ikke mina ise ehmusin, mitte kruus). Mõtlesin kohe tagasi koju minna. — Põhjus oli: mittepuhas pesu jne. Eelmisel laupäeval ma ei „saanud“ sauna minna, väljas sadas külma vihma ja toas oli nii tore olla. Lippasin siis koju.

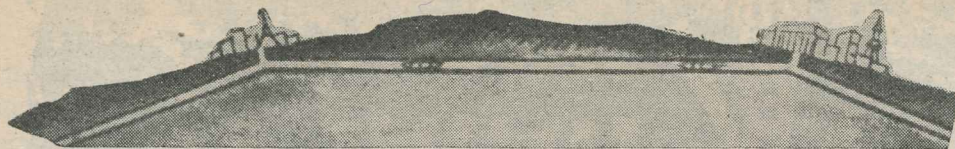
Mustika Kusti tuli mulle teel vastu, suur pakk vanu ajalehti ja paar taldadeta kalosse kaenlas —

nägin kohe, et ta tahtis jälle „sehvti“ teha. Kui ütlesin talle, et arst koolis, kukkus ta näost hoopis ära. „Ei mina siis küll kooli lähe! Kevadel ta pani mulle rõugeid, aga ma pühkisin särgiga kohe käe puhtaks. Vanaema ütles, et hukka tahavad latsekest ajada, pole teine veel haige olnud, nüüd tahavad aga haigeiks arstida.“ — Värdi, olen'd meheks, me ju alati sõbrad olnd, ausõna! Ütle, et ma olen kodus puruhaige, leedred, särlakud või kopsukitarre — üks puha!“ hädaldas tema. Kauplesin endale kaks vana kellaratast vaevatasuks ja lubasingi siis nii rääkida.

Kodus ema arvas kohe, et mind on mõne koerustüki pärast koju saadetud. Seletasin talle asja ilusti ära ja sain puhta pesu. Ema oli rõõmuski, et muidu jää valla-rahva naeruks: Värtil pole puhas särkigi seljas!

Kui tagasi klassi jõudsin, oli meie klassi poistele antud käsk jalad lahti ja särk seljast võtta. Kuna me arsti ette ilmumise käsku kaua ootama pidime, siis hakkas kole igav. Viimaks tuln mõttele hakata koridoris joogiveanuma juures merelahingut pidama. Alul tundus vesi küll kole külm, aga harjusime varsti.

TULEVIKU MAAILM

MAA-ALUNE KIIRRONG ●●●

● LIKLEMINE 100 AASTA PÄRAST
● MAA-ALUNE SIDE SUURLINNADE VAHEL

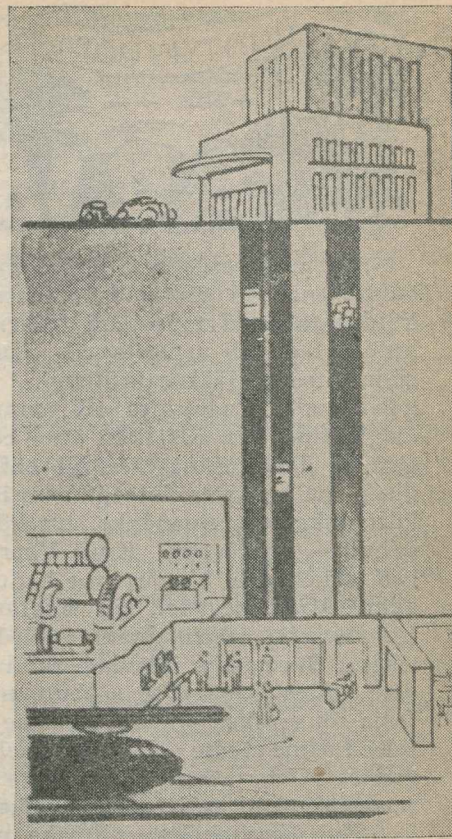
Tänapäeva liiklemisvahendid võimaldavad küll väga kiiret, kuid mitte hädahutut edasiliikumist. Tihti leiame ajalehist teateid rongi-, auto-, lennuga laevaõnnetuste kohta. Paljudel kordadel on need tulnud inimeste hooletusest, oskamatusest või ka kuritahtlikkusest, aga enamasti on süüdi looduse jõud ja ilmastik. Udu ja tormid takistavad liiklemist; maalibisemine, maavarisemine ja uputused rikuvad teid ja sildu.

KUIDAS SAAKS VÄLTIDA NEID HÄDAOHTE?

Üks tehnik on tulnud mõttele, ehitada sügavale maa alla tunnelid, milles liiguksid kiirrongid. Sõit maa all oleks palju ohutum ja julgem kui maa pääl. Maaalused tunnelid oleksid ühendusteedeks suurte linnade vahel. Nad peaksid olema nii avarad, et rongid saaksid üksteisest mööduda. Muidugi tuleks tunnelitesse ehitada ka õhuaukud ja kontrollpunktid. Raudteejaamad asuksid maa all kõigi oma ruumidega.

MILLINE OLEKS MAA-ALUNE RONG?

Rongil, mis sõidaks ühel rööpal, oleksid ka üleval rattad, mis veereksid lakke pandud rööpal. Rongijuhi asukoht oleks ees, rongi „ninas“. Sääli säraks ka rongi „silm“: tugev helgiheitja, mis valgustaks kottpimedat tunnelit. Aknad ja ukSED suletaks õhu- ja helikindlalt. Rongis reguleerisid erilised aparaadid õhu puhust ja temperatuuri. Edasiliikumine toimuks suruõhu abil, umbes raketlennuki põhimõttel.

Pildidel: Teksti pääl — „mutikäigud“, mis tulevikus ühendavad suurlinnu; paremal — maa-aluse kiirrongi jaama läbilõik, jaamahoone, liftide, rongi j. m.

Tehnik, kes on tulnud sellele mõttele, loodab, et niisuguse rongi kiirus võiks ulatuda kuni 400 km tunnis. Teame, et praegused rongid sõidavad keskmiselt ainult 60—70 km tunnis. Nüüd on kerge arvestada, kui palju kiiremini jõuaksime ühest suurlinnast teise — maa all. („Schm.“ järgi.)

EESTI

HIINA KEELES

Tartus õpetatud Eesti Seltsis kõneles „Eesti nimetusest hiina keeles“ dots. L. Leesment, kes märkis, et Hiinas, nagu mujalgi, on raskusi keeleliselt võõrriikide nimetusega.

Hiinas pole üldse olemas foneetilist tähestikku,

keele aluseks on silbid — ideogrammid. Silbid on ette nähtud kindla kujuga ja peavad lõppema vokaaliga või n-tähega.

Et Hiina meist eriti kaugel asub, siis tuleb sääl ka harva ette Eesti nimetust. Välismaa riikide nimetused võetakse inglise keelest ja Eesti on seega ka Esthonia ehk Estonia. Üldiselt välismaade nimed on õige huvitavad ja isegi ainulaadsed. Nii nimetatakse Soomet hiina keeles fenlan, mis tähendab „orhidee* õitelõhn“, siis Prantsusmaa nimetus falanhsi on tähenduselt — „õiglane“, kuid on ka halvatahenduslisi Euroopa riikide nimetusi.

Viimasel ajal on aga rõhutatud lühenduslikku kuju ja seega võetakse esimene silp ja lisatakse juure — kuo, mis tähendab riiki.

Kõige vanema nimetusena on Eesti tähendus hiina keeles 19. saj. lõpul Prantsuse-Hiina sõnastikus.

Järg lk. 4.

3. Filmkaamerad kaugusastmikuga, on küll teravaks seatavad sellekohase astmiku abil, kuid need kaamerad ei võimalda üldiselt pildi teravuse kontrolli teostamist. Meie saame küll aparaadi teravaks seada teatava maa pääle (näiteks 3 meetrile), kuid kaugus ise (võetava eseme ja aparaadi vahel) tuleb kuidagi teiseti kindlaks määrata.

Nende kaamerate hüveks on lihtne ja kiire käsitleu, paheks sagedased ebaõnnestumised pildi teravustamisel, kuna kauguse hindamisel (silmamõõt või sammud) võime kergesti eksida.

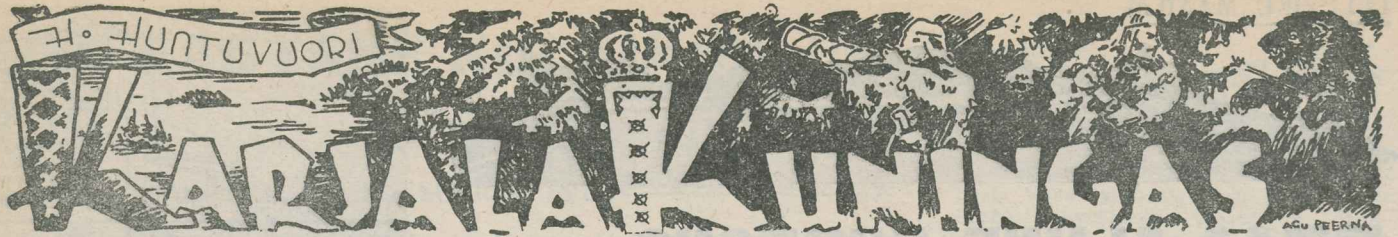
Ülalmainitud kolme liik tarvitatakse kõige arvukamalt: esimene liik noorteperes, teine nii kutseliste kui tõsiste amatööride ringis ja kolmas liik päämiselt amatööride hulgas. Hinnalt on need väga mitmesugused (30—300 kr.).

Nimetus	Pildi suurus cm X cm	Võtete arv	Ligikaudne hind kr.
Box	4,5 X 6	8	6
Varsity	4 X 4	6	2—3
Sida	2,5 X 2,5		5
BabyBrovnie	4 X 6	8	5
„Univex“			
„Rollbox“	6 X 9	8	8—16

Kõik need nn. „Box“ kaamerad on lihtsa objektiiviga, mille valgusjõud on 1:8—1:11. Kuid algajaile harjutuseks on ta oma lihtsa ehituse ja odava hinna tõttu kõige kergemini kättesaadav. (Joon. nr. 2.)

2. Lõõtskaamerad on väga laialt tarvitatav kaamera tüüp, sest need valmistatakse väga mitmesuguses suuruses ja häduses. Kõige odavamad neist ei evi siiski mingeid paremusi võrreldes kastkaameratega, kuna nad pole samuti alati tellitavad.

Paremad neist on aga juba tellitavad; kas vastava rööbassea-

Ta jutustas emale kõik oma südame vaevad ja valud, mis oli pidanud kannatama. Jutustas kõik, kuidas ta omal tahtel oli Vaaraviitaga ühes läinud, kuidas teda oli armastanud. Kuid Kainumaal oli ta süda otsegu jääks tardunud. Sääl nägi ta mitut naist, kelle Vaaraviita oli toonud niisama nagu temagi, kuid kes siis ikka uute eest olid kõrvale tõugatud. Isegi teine tare oli ehitatud, kus need endised naised oma lastega asusid. Kaunohelma sai küll uhke tare emandaks, ent kõik oli kuidagi purunenud — igaveseks. Kuid Vaaraviita oli talle üpris hää, vähehaaval hirmutunne kadus ja elu tundus kergem. Kuid kevadel, kui Vaaraviita oli läinud oma iga-aastasile merimatkadele, ei kannatanud ta enam välja. Surmastki jubedam tundus talle mõte, et sügise tulles Vaaraviita saabub, uus noorik laevas, ja tema tõugatakse sinna väiksesse tarre, nagu mitmed teised enne teda. Ja siis ühel vaikselt ööl ta põgenes. Ustav teenija saatis ta kaugele; kuid suurema osa teed tuli ta siiski üksi.

Kui Kaunohelma viimaks uuesti uinus, heitis emagi puhkama.

* *

Kui sügis puistas esimest lehekulda kasesaludesse, lõhkus Vaaraviita lohepärga laev koduseid laineid.

„Kõvemini sõuda!“ käsutas ta, kui sõideti vastu voolu koduranna poole. „Kaukomatkal näib olevat kojuminekuga õige kiire,“ sosistas üks sõudjaist teisele kõrva sisse. Ja nõnda see oligi. „Võlu, kauris Kaunohelma, kohe olen su juures,“ kõneles ta endamisi. „Mis nõiajõudu sa küll omad, lapsuke, kallis? Kuidas olen su järele igatsenud kogu suve. Aga nüüd olen kohe su juures.“

Vaevalt puudutas lootsiku nina laevasilda, kui Vaaraviita hüppas juba maale. Nõtkena tormab ta mäerinnakut mööda üles. Nüüd vaatab ta tare ühte nurka, siis teise ja kolmandasse. Siis õiendab õue vaadata. „Kus Kaunohelma?“ küsib ta.

„Kaunohelma kadus ühel suveööl enam kui kuu aega tagasi. Kõneldi, et läinud Karjalasse,“ kostis üks vanacit viimaks. Vaaraviita ei vasta midagi, heidab vaid tare päramisse nurka kummuli lavitsale, ei söö ega joo. Nii ta lamas sääl terve päeva ilma sõna lausumata. Alles teisel hommikul hüüab ta kolm kõige ustavamast meest ja ütleb neile: „Minge Hålogalandi ja ütlege kuningas Torulfile: „Pane mehed relvi ja uisud korda! Kainu Kaukomatka on valmis oma meestega Karjalasse minema!“

TASURETK KARJALASSE

Kainu ja Hålogalandi mehed olid ühes marsinud kaugele Karjala südamesse. Öhtu tulles asusid metsa laagrisse. Oldi juba üsna Päivöla maade läheduses, ja päälükud kaalusid, kas teha äkiline öine rünnak, või rünnata alles hommikul. Siis Vaaraviita tegi ettepaneku, et tema läheb mõne mehega luurekäigule ja siis alles otsustatakse asi. See nõu oli kõigi meele pärast, ja Vaaraviita valis kümme parimat meest ja läks.

Vaaraviital oli siiski hoopis muu meeles kui luuramine. Ta oli otsustanud öise üllatusega vallutada Päivöla, võtta säält ilus Kaunohelma ja tulla tagasi Kainusse. „Jatkaku Torulf siis oma matka Karjalasse. Kainu mehed võivad küll kaasa minna. Jah, tasugu teised, mis mina hoolin, kui saan vaid tagasi oma Kaunohelma,“ kõneles Vaaraviita endamisi.

Järg lk. 8.

14

distega või objektiivis tellimis-mehhanismiga. Viimane neist on praegusel ajal eriti moes. Eri-otstarbeks ehitatud kaamerad evivad eriti pika nn. kahe-, isegi kolmekordse väljatõmbega lõõtsa, s. o. lõõts on nii pikk, et selle sirutamiseks on vaja kuni kolm rööbaspaari.

Lõõtskaamerad jagunevad vastavalt sellele, millise negatiivmaterjaliga nendega aparatsioonalt töötatakse, kolme liiki:

- 1) plaatkaamerad
- 2) filmkaamerad — ainult rullfilmiga töötav,
- 3) segakaamerad — saab kasutada rullfilmi ja plaate.

Olenevalt sellest, kuidas on pildistatava eseme vaatlus ja pildi teravaks seade aparatsioon ehitamisel läbi viidud, võime kaamerad jagada:

1. Lihtkaamerad, millel on oma kindel kaugus (lõpmatus) mida me muuta ei saa. Siia liiki kuuluvad enamik kastkaamerad. Nende kaamerate val-

15

gustusmehhanismid (katjad) on kõige lihtsamad, samuti muidugi objektiivid, seepärast need on ka hinnalt kõige odavamad (3—20 kr.).

2. Tuhmklaaskaamerad (plaatidele) omavad pildi teravaksseade võimaluse — tuhmklaasi, millel näeme võetava pildi teravust ja suurust, harilikult ühest meetrist kuni lõpmatuseni.

Kahe- ja kolmekordse lõõtsapikkusega kaamerad võimaldavad pildistamist isegi lähemalt kui ühelt meetrilt, kusjuures eseme suuruse võime pildile saada loomulikus suuruses.

Nende kaamerate hüveks on täpselt raamitud ja teravad pildid, pahaks aga see, et nendega pildistamine nõuab aega, sest pääle pildi teravustamist tuhmklaasil, tuleb see asendada kassetiga (plaadihoidja). Liikuvate sündmuste pildistamisel võib see vahetus aga niipalju aega viita, et võtta kavatsesetav sündmus on juba mööda.

EESTI HIINA KEELES Alguks lk. 3

Et vokaali sõna algul ei soovitud, siis vahetati tähed ära ja Eesti nimetus oli „Setonia“ ehk „see riik“. Hiljem on aga vaade muutunud ja nüüdisajal on pandud endisele nimetusele ette silp -ai. See ga on

ametlik nimetus „aisetonia“ ehk „aivus“.

Silp -ai tähendab armastust, kuid tal on ka teisi tähendusi, need pole aga Eesti nimetuses läbi lõõnud. Eestit tuntakse igal pool siiski häätähenduslises väljenduses ja seejärgi nimetavad hiinlased Eestit „armastuse-riigiks“.

„Pm.“

* orhidee — liik kápalisi lilli

PREEMIA TE
SUURJAGAMISEST VÕTAB OSA
iga „Õpilastele“ aastatelliija.

Äkki kostab eespool liivakünkaitt hele, kuid kestev kōla, just kui alustaks keegi flöödimängu. See on tuul, mis puistab liivateri künkakarjalt. Te-rakased hõõruvad üksteist, kritiskavad ja pirtsuvad. Teejuht, kes käib karavani ees, peatab oma kaameli ja kuulatab, kust puhub tuul. Tuul on lõunast — saamum³! Kaamelid langevad üksteise järele põlvili. Inimesed hüppavad sadulast, katavad kaamelite pääd viidiga ja heidavad ise näoli maha, mähkides endid burnussidesse⁴. Üsna õigeks ajaks. Juba suitsevad künngaste harjad. Nende üle lehivad liivapilvekused. Tuul puhub üha tugevamini, keerutab liivasaambaid; tuisuplived varjavad päikese. Näib, et kogu Sahara on tõusnud püsti ja püüdleb taevani. Pinda mööda veerevad rusikasuurused kivid nagu mahapuistatud pähklid. Ja äkitselt vaikib tuul, nagu poleks teda olnudki. Inimesed tõusevad, raputavad liiva rõivailt. Kaamelid ajavad suu ammu ja kisedavad, nad tahavad juua. Ka inimesil on kurk kuivanud liiva-torni kestel. Nad avavad nahkkotte, kuid need on täiesti tühjad. Kuum tuul aurutas vee viimse tilgani.

³ saamum — kuum ning kuiv kõrvetuul — liivatuis; ⁴ burnuss — Idamaal tarvitatav villane, päako-tiga varustatud mantel.

oli poolus veel kaugemal kui eile. See jääväli, millel ekspeditsioon sammus, kandus tuulest lõuna poole.

Oma viimast jõudu kokku võttes kihutasid reisijad oma koeri põhja poole. Kumb ennetab¹ teist? Kas tuul viib lõunasse, või jõuavad inimesed tuulest ette?

Seekord võitsid siiski inimesed. Teiste jääpankade abil said nad kindlale maale. 6. aprillil 1909. jõudis Peary nabale. 23 a. ta valmistus sellele päevale. 5 a. kogus ja varustas ta oma ekspeditsiooni. 18 a. matkas ta keset jääd ja lund.

Mitte sugugi kergem polnud reisimine ka tuhandete kilomeetrite kaugusel nabast — Sahara kõrve tulises liivas.

Aeglaselt sammub kaamelite karavan läbi kõrve. Igal kaamelil on küüru otsas sadul ja sadulas istub ratsanik ning sadula külge on seotud nahkne kott veega. Soolasevõitu, sogane vesi lõhnab üsna naha järele. Harjumata inimesel hakkab sellisest veest süda kohe älkima². Kuid karavan hoiab seda haisevat, sooja vett. Keegi ei joo oma isukohaselt, enne kui jõutakse uue kaevuni. Kuid ööbaga ei jõuta kaevust kaevuni, vahel kulub selleks mitu nädalat.

¹ ennetama (kedagi) = (kellestki) ette jõudma.

² älkima — pahaks minema (südame kohta).

¹ kuunar — mitmemastiline purjelaev.

Vene teadlase Vladimir Wiese¹ kätte juhtus kord kuunar¹ „Anna“ laevapäevik. Palju aastu-

tuhande kilomeetri kaugusel ookeanis. teadlane ilmeksimatult tundmatu saare, mis asetseb Linnast, oma töötööst lahkumata, jõonestab ma-

Tänapäeval juhtub veelgi imelikumaid asju. kaardi. sibi ehitajad ootaksid, millal lõpuks saavad endile veel roniksida Ala-Tau kuristikke mööda ja Turk-tegi päeva. Kui poleks aga olnud lennukeid ja foto-varal ruttu valmis. Turksibi ehitus ei viibinud üh-Maateadlased jõonestasid kaardi ülesvõttude päikese säras.

val on valged heledad täpid, need on mägede tipud kud, mis kaetud tiheda sügava varjuga. Aga kõr-võtul mustendavad järsud ribad. Need on kursti-võtt, mis oli tehtud linnulennu-kõrguselt. Üles-biti pärast kokku. Saadi mäestikust hiiglasuur üles- Ala-Tau mäe osad. Need üksikud ülesvõttud klee-foto-aparaat, ning üksteise järel ilmuvad plaadile Ning lenduri seljataga liksutab vahetpidamatult kogu aeg sirgjooneliselt, ühel ja samal kõrgusel. Lendur püüab lennata mägede ja pöörduv tagasi. Lendur püüab lennata oold suunatud alla, maapinnale. Lennuk sõidab üle

taid tagasi purustas jää kuunari Põhja-Jäämerel, kuid tüürimees Albanov pääses eluga ja päästis ka laeva päeviku. Päev-päevalt kirjeldati päevikus jäässe suletud „Anna“ rännakuid. Ühes jääga liikus laev algul otse põhjasuunas, kuid siis pöördus jää ootamatult kõrvale ja tõmbas ka laeva endaga kaasa. Wiese't huvitas küsimus: „Miks toimus see nõnda? Miks käändus jää otseteelt kõrvale? Jää võis otseteelt kõrvale kalduda ainult siis, kui tuul teda viis. Kuid laeva päevikus seisis, et tuult ei olnud. Tähendab, jää püüdis mingist takistusest mööduda. Ent mis tõke on ookeanis võimalik? Nähtavasti seisis mingi saar jää liikumise teel ja see tegi ringi ümber tema. Kuid kaardil polnud sel kohal märgitud ühtki saart.

Tähendab, kaart eksib mõtles Wiese. Õpetlane jõonestas Põhja-Jäämere sinisele avarusele väikese sõõri — oletatava saare.

See toimus 1924. a.

6 a. hiljem alustas jäälõhkuja „Sedov“ oma polaarsõitu. 15. aug. 1930 silmas vahiliseisev madrus jäälaeva pardalt väikest kaljusaart. See saar asetses samal kohal, kus maateaduse-kaardil seisis sõõrike päälkirjaga: „Hüpoteetiline¹ Wiese-Maa.“

¹ hüpoteetiline — oletatav.

H. Joonuks, 14 a.
V.-Maarja

Talv tuli!

Lumi tuli meil' tuisu ja tormiga, Ta raudselt tinutas heinamaal veed,
tõi kaasa meil' talve nii valju, ja külmetas kõvaks kõik soostunud teed.
Talv tuli ehk liigagi karmina, Ta puudele tõmbas härmatiskatte,
poleks tahtnud külma nii palju, kuna taevast sadas siidpehmeid vatte.

Ta tuiskas hange kõik käidavad teed,
et vaevu pääsid säält läbi veel reed.
Ta murdis maha kõik aiad, mis teel
ja paukus seinas, kuis arvas ta meel.

Ellen Liiv
Alavere

ESIMENE LUMI

Pikkamisi, kui kartes langeda teerööpais läiklevasse porri, liuglevad esimesed räitsakud alla. Langevad koltunud lehtedele ja rohtuustidele, langevad vanadele, raagus pärnadele ja tammedele maha-äetud ja metsistunud pargis.

Seisatun lagunenud trepiastmeil — mu ees laiuvad mustendavate aknaaukudega poollagunenud müürid, kui määratu luukere, mille kondid pisut segi löödud. See on mõisa lossi vare, mille omanikud, minevikust, oma kurjuse poolest kuulsad. Nüüd näib, nagu peegelduksid neis varemeis ammulahkunud elanike sünged soovid. Mäletan veel — see oli umbes viie aasta eest — kui ühel sügishommikul tulid linnast veoautol töölised ja alustasid inseneri juhatusel hoonete lammutamist. Vist esimest korda möödunud viieteistkümne aasta jooksul elustus vana park. Lossis lajatasid ukсед ja kõmisesid hoobid kiviseintele. Kisti ära parkett, võeti ukсед ning

P. aknad ja laaditi autodele. Ligi paar nädalat veeresid telliskivi koormad linna poole. Mõisa ümbrus oli täis kära ja müra ning lammutamisel tekkiv tolm hõljus maanteeni.

Kuid ühel hommikul panid töölised kolid kotti, ja telliskivide asemel viisid autod neid linna poole. Töö oli lõpetatud niisama ootamatult kui oli alustatudki.

Veel öudsemana kui enne jäi teeäärde konutama pooleldi lammutatud „lobudik“. Ähvardavalt vahtisid mustavad aknaaugud uute asunikutalude poole avarail mõisaväljul.

Nii mõtiskledes ja mööda arvutuid tube sammudes, olen jõudnud alla keldritesse viiva trepini. Siin olla hoitud talupoegi vangis. Pimedasse võlvialusesse astudes tunduvad peagu uskumatuina näivad jubedad lood jälle tõenäolistena. Mulle meenuvad kõik loetud ja kuuldu jutud noist kurikuulsaist lossikeldreist. Tahtmatult läbib keha öudusvärin ja pagen kiiresti pimedast ruumist.

Üha tihenev, sametpehme lumi aga katab kogu selle mustendava kurva mineviku mälestuse.

Puudutasime kord saabunud kirja puhul „ühe kandi kirjutajate“ küsimust (vt. nr. 12), siinkohal avaldame veel arvamuse selle kohta ühe meie kaastöölise sulest.

„Tohoh, Sina „härä keegi“, poleks uskunud, et kohe hakkad kurtma minu seniilmunud hulgaliste tööde pärast. Ja Sina võiksid ju ka nii palju kirjutada nagu ma (oi, kui palju neist läheb paberikorvi!), see oleks aina kasuks. Arvasin, et on ikka hää, kui aitan sisustada oma lemmiklehte. Nii siis — ära pane pahaks, mõtlesin, et see Sinu märkus käis ka minu kohta.“ E. L. Kanepi.

Mitmed on küsinud, kas saab avaldada ka pikki jutte. Oleme seni eelistanud lühemaid, sest meie ruum on napp, päalegi ilmneb tihti, et pikem töö osutub nõrgemaks.

Enn Vahur j. t. — meil on kindel põhimõte, et avaldame ainult oma tellijate töid (seepärast peab ka autori nime juures märgitama tellimisnumber).

Raimond J—son j. t. Iga kord ei suuda tõesti eitavaid vastuseid ära mahutada (tuleks peagu üks veerg!), veel enam, kui iga eitav töö varustada arvustusega.

Aeg on raha — maksab vahest kõige enam trükikojas, seepärast veel kord: tööd olgu ühel küljel ja iga iseseisev töö varustatud nime ja aadressiga.

ARVUSTUSI

Edgar Leis, 13 a.
Kanepi

A.

Sándor Brôdy „Egeri vahvad õppurid“

Ungari kirjanik Sándor Brôdy' noorsooromaan „Egeri vahvad õppurid“ on ülemlauluks kaunile loodusele, seiklustele, kõigele hääle ning ilusale. Romaan on üks haaravamaid, mida ma olen üldse lugenud.

Sündmuste lähtekohaks on väike Egeri linnake Ungaris oma kloostrikooliga, kust heidetakse välja kaks sõpra Pál Szihalmi ja Akos Viharina, — ainult köiemestri süü pärast. Ja need kaks hädä sõpra on edaspidiste juhtumuste „päevakangelasteks“. Koolist väljaheitmisega aga algabki poiste juhtumusterikas elu.

Alul nad satuvad kokku vana lamburiga, kellega tahavad rännata oma kodulinna. Aga mitmete äparduste järele ebaõnnestub see ja nad satuvad isand Deldeli võimusesse.

Kõike seda kirjeldab autor vägagi huvipakkuvalt ja haaravalt.

Laadal Nägykallo's aga tõrgub Pál Szihalmi veiderdamast rändtsirkuses ja pildumast nuge oma sõbra keha ümber. Deldeli vihastub, kuid õnneliku juhuse tõttu omandab keegi mees poisid raha eest. Ostja osutub rikkaks maaomanikuks.

Ja nüüd kirjeldab Brôdy otse imesteldava vilumusega poiste uut kodu ja nende tööd.

Kummalise juhuse tõttu aga pääsevad poisid maahärä käest ja põgenevad. Nad asuvad teele kodu poole.

Poisid otsustavad kodutee lühendamiseks läbida ühe vana kasemati (= maaaluse käigu).

Ja nüüd algab teose kõitvaim ja haaravaim osa: muinasmaa vallutamine, kuhu nad satuvad ja on sunnitud olulistel põhjustel elamagi jääma.

Sándor Brôdy on eriline meister looduskirjeldusis. Kui palju värve! Siin leidub lauseid otseki pärleid ja ma toongi siinkohal tsitaadi teostest: „Järvepõhi oli tõeline imede maailm. Just nagu oleks see seadeldud kunstlikult valgeist, roosadest ja kreemkollaseist kivideist, mis läikisid ja helendasid läbi õrnalt sinaka vee ja kohati paistsid virvendavalt rohekaina.“

Ja nüüd järgneb avastus avastusele, muutes teose käigu elavaks.

Poisid on justkui Robinson'ide paar, kes täiendavad oma elu ja püüavad paremusele.

Mingi keelust üleastumise tõttu haigestub Akos Viharina ja Pál ravib oma haiget sõpra, kogu oma seltsimehelikkuse, sõbralikkuse ja osavusega. Sõber paraneb. Nüüd avastavad nad ühe imelise särava saali, kust leiavad piibli ja salakäigust veel hulga püsse ja püssirohtu.

Ettevõtlik poiss Pál Szihalmi täidab kaljuprao püssirohuga, purustab kaljuse tee, kusjuures saab vigastada, kuid paraneb ja jääb ellu.

Akosi ja Páli isad aga juhtuvad ungari vägedega olema samas lähedal ja kangelased saavad isadega kokku. Mõlemad saavad sõjaväkke — lõpp on hää.

Ja Sándor Brôdy lõpetab teose sõnadega: „Nõnda olid lood tol ajal. Ja kui oleks vaja, korduks see uuesti jälle.“

„Egeri vahvad õppurid“ kuulub huviküllasemate lugemispalade hulka.

Igaüks otsigu juhust tutvumiseks selle toreda raamatuga.

R. Jürisson, 14 a.
Randvere

P.
VANU MÄNGE

Mäng kestab edasi. Seekord aga Jaku pääseb lõksust ja Juss teeb hapu näo.

REBASEPÜÜDMINE

Vana mustlane

Agu Peerna

„Jaku, mine too see lühike köis ja hakkame rebasepüüdmist mängima!“ hüüab Vello.

Mõne minuti jooksul ongi köis toas ja poisid hakkavad mängima. Vello teeb kõiele sõlmi ja paneb kõie rõngakujuliselt maha. Siis võtab Juss kõie ühest otsast ja Vello teisest kinni, hoiavad jalaga kõie alt kinni ja mäng võib alata.

„Meie oleme Jussiga kütid ja sina rebane. Edasi sa tead, kuidas vanaisa õpetas,“ seletab Vello. Mäng algab.

Rõngas on valmis ja Jaku peab sellest läbi pugema. Jaku ootab põlvili selle ees, pistab siis pää rõngast läbi, ootab — ja krapsti on ta rõngast läbi. Kuid ta langeb siiski lõksu. Vello ja Juss tõmbavad kõie otstest ja Jaku on jalgupidi lõksus. (Pää kohal nõõri ei tohi kokku tõmmata.)

„Kuhu sa vennike pääsed,“ kiitleb Juss, „näe, kinni püüdsime!“

Kes võidab

Elektrijaama - mudeli

10. veebruarini kestab veel KOOLIDE VÕISTLUS.

Täna avaldame koolide seisul teisel põhimõttel — palju tuleb tellimisi kuskil koolis ühe õpilase pääle:

1. Rakvere Kaubandusk.	87,9 senti
2. Kaagvere Algkool	87,1 „
3. Tallinna L. I Algkool	81,3 „
4. Varbevere Algkool	76,6 „
5. Matjama Algkool	73,8 „
6. Tolli Algkool	72,4 „
7. Mustla Algkool	51,9 „
8. Uuila Algkool	34,9 „
9. Valga L. III Algk.	30,4 „
10. Vastse-Kuuste Algk.	30,1 „

Tänases tabelis oleme välja jätnud kõik need koolid, kust seni pole saabunud andmeid õpilaste arvu kohta koolis.

Puuduvad andmed palume saata lähemal ajal!

„Karjala kuningas“

Tasa hiilides lähenesid mehed Päivölale. Neil oli hää meel, et isegi Halli ei ärgeanud. Lähemale, ikka lähemale. Aga tont võtku, siin polnud ju eluhingegi. Tarest olid järel vaid vundamendikivid ja ustetuna, tühjalts seisid aidad. Jahmunult seisis Vaaraviita õues. Meelekibedus ja kirjeldamatu viha hõõgus ta silmis. „Küll leian su ükskord ikkagi,“ lausub ta hambaid kiristades. Kuid mehed panid aitadele tule otsa ja silmapilk kohisesid leegid vastu sügisöö musta taevast.

Leeke märgati kaugel meresaares uues Päivölal. Ja kui vaenlased teisel hommikul liikusid lõunasse, oli kiirteade juba ammugi enne neid kihutanud Osmala poole.

Rünnak põhjast tuli säääl sootuks ootamata. Kevadel ja suvel oli seda kardetud, kuid nüüd sügisel tulles oli kartus kõrvale heidetud ja arvatud, et need säääl alles talve paiku tulevad. Seepärast oldi nüüd sootuks ettevalmistamata. Osma oma meestega jäi kodu kaitsma, kui saatis noore Osma, Joutti ja paar meest lõunasse käsku viima, et jõuaks sääält koguda niipalju mehi, et võiks vaenlasele vastu minna. Igal juhul aga tuli kõigil peita oma varandus ja tõmbuda pelgulinnadesse peitu, jättes tared julma vaenlase põletada.

Juba läheneski tugev meestesalk Osmalale. Kuid peagi märgati, et võimatu oli Osmalat suve aegu vallutada. Kitsas neemekael oli nii hästi kindlustatud, et siit polnud võimalik läbi murda, ja mujalt igast küljest ümbritses Osmalat sügav vesi ja kindlad randvallid. Kui ründajad selle lisaks olid veel märganud, et Osmala kaitse oli üsna väikearvuline, loobusid nad rünnakust ja kihutasid edasi lõunasse.

Kuid Karjala mehed olid jõudnud juba vaheajal koguneda. Ei jõudnudki vaenlane kuigi kaugemale, kui juba mäeveerult hakkas sadama nooli.

Karjalasi oli niipalju, et otsustati anda vaenlastele vastulöökk ja ajada nad maalt välja. Nad olid valinud võitluseks mäejala, nii et äkiline kaljusein pakkus neile seljakaitset. Ei kõhelnud ka vaenlased. Vaaraviita tegi kohe vihase rünnaku. See löödi küll tagasi, kuid karjalased nägid kokkudes, et vaenlasi oli palju rohkem kui nad olid arvanud. Kuid taganemisteed polnud, pidi siis kas võitma või langema. Ikka vihasevalt tungis Vaaraviita oma meestega pääle, ja ikka enam hakkasid karjalaste read vankuma. Vaaraviita kogus oma salga, näis, et ta valmistus viimaseks otsustavaks löögiks. Suletud ridades nad lähenesid igast küljest. Karjalased olid juba ümber haaratud ja nad nägid oma saatuse olevat otsustatud. Aga just siis, kui ründajad valmistusid lõppvõitluseks, peatusid nad äkki. Käsi, mis oli õiendanud oda või taprit, vajus pikkamisi alla ja hämmastunult vahtisid vaenlased ülespoole. Siis vaatasid ka karjalased seljataha. Ja mis nad nägid! Ülal kalju kitsal kaelal seisis Kole-Pirho, vehkis kepiga nii kuidas jaksas ja manas kiljuva häälega, nii et mets kajas. Karvased sääred ja paljad käsivarred paistsid naharäbalate seast ja kuna ta takune juuski tuules vihaselt lehvis, oli ta kõige jubedama metsakummituse nägu. Pole ime, et see halvast ründajate hoogu. Kuid karjalased tundsid kohe Kole-Pirho ära ja kasutasid ära vaenlase jahmatuse, tehes äkilise vasturünnaku. Ja ime! Vaenlased panid üle-pääkaela põgenema, karjalased kannul. Kuid kaugele ei jõutud, sest Vaaraviita kainestus pea, kogus oma salga ja hakkas visalt vastu panema. Karjalased olid vaenlasi jälitades laiali valgunud, nii et Vaaraviita lõi nad omakorda põgenema. Noor Osma ja Joutti olid tunginud liiga kaugele. Äkki nad märkasid, et on ümber piiratud, ja üks vaenlastest hüüdis: „Ärge tapke, need on Osma pojad!“ —

(Järgneb.)

SPORT

Karl Nimvals, 14 a.

Aa

R.

AJALOOLINE MAAVÕISTLUS

● REISIKIRI SUVEST, KUI PEETI

● EESTI-SOOME KERGEJÕUSTIKU MAAVÕISTLUS

● SOOME VÕITIS MAAVÕISTLUSE

100:91, AGA MEIL OLI 10 ESIKOHTA

Pinev vaikus valdab Kuopio spordi-
staadioni. Algamas on

EESTI-SOOME KERGEJÕUSTIKU MAAVÕISTLUS

Kuidas olen aga mina siia sattunud, keset võidutsevat soome spordipublikut? Spordijanu. Palju on see reis minult kogutud raha nõudnud. Kuid, mis sellest, pääsi on, et ma näen eesti sportlaste kangelaslikku heitlust soome tuusade vastu.

Vaatlen soomlasi. Esmakordselt näen neid. Toredad tüübid on nad, sihvakad ja saledad. Saan endale kohe kahe soomlase vahele. Nad arutlevad, kas soomlastel on võimalusi maavõistluse võitmiseks. Neid siiski leidub.

Algab maavõistluse esimene osa. Fanaari helide saatel ilmuvad meeskonnad spordiväljale. Nad võetakse vastu suurte kiiduavaldustega. Võistlejate defileel paistab silma kohe Kalevi Kotka võimas kuju. Eestlasist on tuntuimatena maavõistlusel sprinter Toomsalu, Aksi Kuuse, Issak ja Kreeki.

Esimene alana on kavas purskavat sprinti nõudev

100 M JOOKS.

Võistlejad seatakse lähtejoonele. Kõlab püstolipauk. Meie Toomsalu õnnestub start eriti hästi. Võimas tõuge viib Toomsalu oma vastastest ette. Ta lippab ning lippab. Eriti üllatab siin aga meie noor jooksja Talmre, kes võidab oma konkurendi Pulliase.

100 M VÕIDAB TOOMSALU,

kes võimsa rinna ettesirutusega läbis-
tab finišilindi ajaga 10,7 sek., mis on eesti rekordi kordamine.

Tavalisesti pikamaa jooksud Eestis ei paelu päältvaatajate tähelepanu, kuid Kuopios kütab 5000 m jooks publiku meeled elevile.

KAS VÕIDAB EESTLANE VÕI SOOMLANE?

kuuldub tihti närvitsevaid sõnu tribüünil. Sensatsioonina võidab jooksu eestlane Anier, mis on ajalooline sellepooles, et eestlased ei ole kunagi võitnud soomlasi sellel distantsil. 5000 meetri jooks areneb alul aeglaselt. Peagi asub juhtima soomlaste suurlootus Matti Järvinen (mitte odaheitja), kiirendades tempot ja suurendades edu-
maad. 4000. meetril saab aga Järvinen jalga piste, ning temast möödub soome teine mees Aaltonen, kes on n. ö. „mees publiku hulgast“. Nimelt jäi soome teine määratud mees ilmutama, Aaltonen leitakse tribüünilt, ning ta pannakse võistlema. See asjaolu tõendab, et Soomel on häid pikamaa-jooksjaid küluses. Jooks läheneb lõpule.

ANIER JA AALTONEN „PRESSIVAD“ ESIKOHA PÄRAST,
kuna Järvinen ja Sams on jäänud taha

kaugemale. Tugeva lõpuspurdiga möödub Anier Aaltonenist. Lõpuks üllatab veel Sams jättes ilusa jooksuga Järvisse „jumboks“. Nii sünnib juba soomlastelegi kaugel põhjas see spordi-ime, et eestlased võidavad soomlasi pikamaa jooksus. Kuigi võit on rohkem juhuslikkuse vili, tuleb teda siiski hinnata. Keskmaa jooksud ei paku erilist, need lähevad saagiks soomlastele kaksikvõitude näol. Sünnib ainult see erinevus, et meie keskmaa „jooksukuningas“ Eedi Prööm püstitab 1500 m jooksus

UUE EESTI REKORDI AJAGA 4.00,4 SEK.

Paeluv ja põnevusrohke ala on kõrgushüpe. Siin saavutab esikoha tuntud kõrgushüppe vanameister Aksi Kuuse, kes evib maailma parima hüppestiili, nagu ütles kord soome suurim spordi-
autoriteet Lauri Pihkala. Hästi teeb siin meie korvpalli „püss“ Heino Veskila, ületades 1,85, kuigi ta on sunnitud viimaseks jääma.

Kohtunik teatab, et järgneb odaheide. Oi! oi! on see aga põnev ja oodatud ala, tulvil elu ja hoogu. Võistlejad ületavad järjekindlalt üksteise tagajärgi, kuni siis

ISSAK — MAAVÕISTLUSE SUURIMA ÜLLATUSMEHENA

ületab teiste tagajärjed „majakõrguselt“. Ta sammub rahulikult heitepaigale, vaatab, et oleksid sammumärgid õigel kohal, haarab odast, teeb paar-kolm pikka hüpet, millele järgneb tugevam hoog, ning lennutab siis oda, mis lendab kõrges kaares üle teiste märkide, ning jääb stoppama 70 m 48 cm kohale. See on üks haruldasi heiteid. Kaugem vise, mida ma ial olen näinud. Rahvas on nagu rabatud. Kõikide pilgud on jäänud peatuma Issakule. Milline tore poiss! Kuid nüüd alles puhkeb suur aplaus, millele ei taha tulla lõppu. Minagi karjun soomlaste vahel kaasa. Tunnen tõsist rõõmu, et Issak teise

VERONIKA

eestlasena on ületanud 70 m piiri. „Vär-
di, Vär-di,“ karjub väike trupp eestla-
sist turiste, kuna teiste tagajärjed nagu
kahvatuvad Issaku suurtlemuse kõrval.

„KUHU JÄI SULE?“

küsis soomlane mu kõrval. Üllatun, ku-
na see põhjala poeg räägib sulaselget
eesti keelt. „Sule ei saanud siia võist-
lema tulla, kuna ta pole oma parimas
vormis,“ vastan samuti eesti keeles. Na-
gu hiljem selgub, on see mees mitu kor-
da käinud Eestis ja on siinsete spordi-
oludega kaunis tuttav. Sellega on siis
esimene võistluspäev läbi.

Järgmine päev on võistlusteks samuti
soodus. Soomlased üllatavad „vorstina
vorsti vastu“, kuna nende Kalevi Kot-
kas, kes on pikemaid mehi soome rah-
vusmeeskonnas, heidab ketast üle 50
meetri, seejuures veel üle soome rekor-
dilipugi. Täpsemalt — 50 m 27 cm.
Temale saavad osaks samasugused ki-
duavaldused nagu Issakule. Veel vää-
rib vaatamist meie teise

TULEVIKUMEHE ALEKSANDER KREEGI ESINEMINE KUULITÕUKES

Teised konkurendid on temast klassi
võrra madalamad, ning ei osuta temale
väärilist vastupanu. Huvitavaks alaks
on ka kaugushüpe, kuigi eestlased ei
küüni üle 7-me meetri. Soomlane
Luoma ületab peagu iga hüppega 7-me
meetri piiri. Võistluse viimastel ja ot-
sustavatel aladel, 3000 m ja kolmikhüp-
pes, saavutavad soomlased kaksikvõi-
dud, mis kindlustab nende võidu. N.
Kalm osutub soomlastele kolmikhüppes
vääriliseks vastaseks. Teine sini-must-
valge rahvusvärvide kaitsja Veskila ei
ole oma tavalises sõiduvees.

Koos kolmikhüppega lõpeb ka maa-
võistlus. Hünni saatel lahkuvad võist-
lejad väljalt.

Soome on võitnud maavõistluse 100:91.
Ajalooliselt tähtsana on eestlased aga
saavutanud 10 esikohta soome 8 vastu.

„Eesti kergejõustik võib varsti are-
neda niisama tugevaks nagu on ta raske-
jõustik,“ lausub pärast maavõistlust
Soome jooksuime Paavo Nurmi.

MAADLEJAD

I. Vald, 13 a.
Võru

J.
Pliiats

ARVA MOISTA, MOISTA.

56. RISTARVUD
(5 punkti)

	5	×		9	=		
1		:			=		
		+		3	=		
	7	-			=		

3				
1				
2				

Asetada sobivad arvud tühjadesse ruutudesse nii, et ülesanne lahenduks. Seejuures joone all asuvad arvurühmad omavahel seoses ei ole.

O. Kallasma
Palamuse

57.

TUNNETE EESTI SUURSPORTLASI?
(3 punkti)

1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										

Igasse ruutu asetada üks täht, nii et saaksime igas reas tuntud Eesti sportlase nime. Tähed, milliseist koostada sõnad, on järgmised:

a, a, a, a, a, a, b, e,
e, e, e, g, h, i, i, i, i, i,
k, k, k, l, l, l, l, l, m,
m, m, m, n, n, n, n, o, o,
o, r, r, r, s, s, s, s, s,
t, t, t, u, u, u, u, u, u,
v, v, ä.

Õigel lahendusel saame 1—10 1937. aasta Euroopa neljanda odamehe.

58. TÄHTMÕISTATUS
(2 punkti)

P—lk, o—ut, A—el, p—rt, E—ie, O—en,
k—lk, i—us, U—et, B—rn, I—re, K—sk,
I—es, A—et.

Asetades kriipsude asemele sobivad tähed saame järjekorras lugedes Eesti kõigi aegade parima mootorratturi.

59. KUMB VÕITIS?
(3 punkti)

Kaks mootorsportlast, Randal ja Maidre, tulid kord mõttele, korraldada endi vahel kiirusvõistlus. Võistlusmaa oli 40 km. Kumbki startis ise ajal ja ise kohal. Randal kihutas kogu aeg 120 km tunnikiirusega, kuna Maidre sõitis pöördpunktini (20. km-l) 90 km tunnikiirusega ja tagasisõites 150 km kiirusega. Ütelge nüüd, kumb võitis, Randal või Maidre?

60. VEIDER KÜSIMUS
(1 punkt)

Kes elatab end suitsust?
Leides vastuse sellele küsimusele, näete, et see on tõesti nii!

LAHENDID SAATA HILJEMALT
8. VEEBRUARIKS.

TÄNASED AUHINNAD:

1. Uus koolikaardistik — prof. Tamemkann. Kirjastus „Kool“.
2. Suur karp vesivärve.
3. Väike karp vesivärve.

„ÕPILASLEHES“ NR. 14 ILMUNUD
MÕISTATUSE LAHEND

48. Uusaasta kombinatsioon
„Vaid siis Sinu jõuludetuju on eht, kui pühadelaual on „Opilasleht“!“

ÕIGESTI LAHENDAJAD:
(Nr. 14)

V. Ambus, E. Arike, R. Entsen, H. Kivi, B. Lepik, H. Mosin, H. Pihlaste, K. Raig, A. Sepp, H. Tressum, E. Veem, K. Jaanus.

NEIL VEDAS
(Nr. 14)

1. K. Raig — „Deklamatsioon“.
2. E. Arike — „Laukapisid“.
3. H. Tressum — „Kalendritegija“.

AITA NAERDA

K. Nool
Jõhvi

N.

REERASV

Keegi kaupmees kiitis, et tema poes on kõik kaubad olemas.

„Ega sul ometi seda kaupa ole, mis mul tarvis on?“ ütles talumees.

Kaupmees kutsus talumehe poodi ja palus teada, mida see soovib?

„Tarvis on ainult kahte asja, nimelt reerasva ja sirbi tuppe!“

Kaupmees võis ainult kehitada õlgu.

M. Pille

N.

Vastse-Kuuste

KÜTI IMESTUS

Leevi valla mees laseb rebast. Rebane paneb kiiresti punuma. Tema sõber laseb aga samal ajal jänese maha ja koer viib selle rebaselaskja juure.

„Näe imet,“ lausub mees, „muutused on meie päevil imelikud: rebase lasksin, nüüd sai ta surres jäneseks. Kapsaüssile kasvavad ju ka tiivad ja sellest saab liblikas, eks nõnda saanud ka mu rebasest uus loom.“

Kaljo Ruut, 13 a.

N.

Vahastu

KLIMP... SUPP...

Sõjaväes olnud ülevaatus. Parajasti jõutud ülevaatuses kööki. Noor köögikorrapidaja tahtnud raporteerida: „Klimbisupp, 250 meest katla pääle, kõik on korras, härra leitnant!“ Mees ajanud aga kõik segi ja ähmgia raporteerinud: „Klomp... supp... 250 meest katlas... kõik on korras, härra leitnant!“

VÄARTSEEBIKS KUJUNENUD!

A. FREDERIKING TARTU

Toimetus ja talitus: Tartus, Võidu 10. Õ/k. „Koolivara“, telef. 8-29. Tallinna abitalitus: „Kooli-Kooperatiiv“ S-Karja 19, telef. 456-32. Posti jooksev arve nr. 2188. Vastutav toimetaja: M. Nurmik. Tegevtoimetaja ja talitusjuht: E. Tõnismäe. Väljaandja: Tartumaa Opetajate Liit. „Opilasleht“ ilmub üks kord nädalas. Tellimishind postiga: aastakäik (30 nr.) — kr. 1.50; poolaastakäik (15 nr.) — kr. 0.75; (10 nr.) — kr. 0.50; (5 nr.) — kr. 0.25. Aadressimuutmine 15 s. Kuulutuse hind: lehe ees 15 s. mm, mujal 5 s. mm. Trükikoda J. Mällo, Rüütli 4, Tartus.